

Čisto savijanje

Čisto savijanje

Čisto savijanje je takav slučaj napreznja štapa kada je u poprečnim presecima štapa glavni vektor jednak nuli, a glavni moment ima

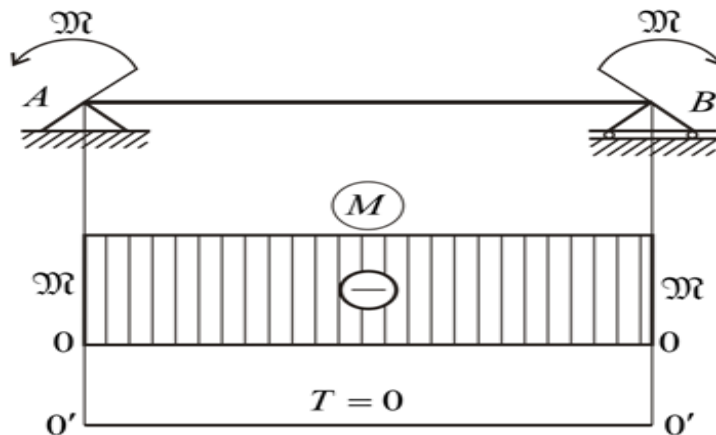
- ko
- Ako deluje samo moment savijanja, napreznje je čisto savijanje
  - Na gredu deluju dva sprega jednakih intenziteta a suprotnih smerova u vertikalnoj ravni

Čisto savijanje

- Zbog diferencijalne zavisnosti između momenta i transverzalne sile, ako je transverzalna sila jednaka nuli, tada napadni moment ima konstantnu vrednost:

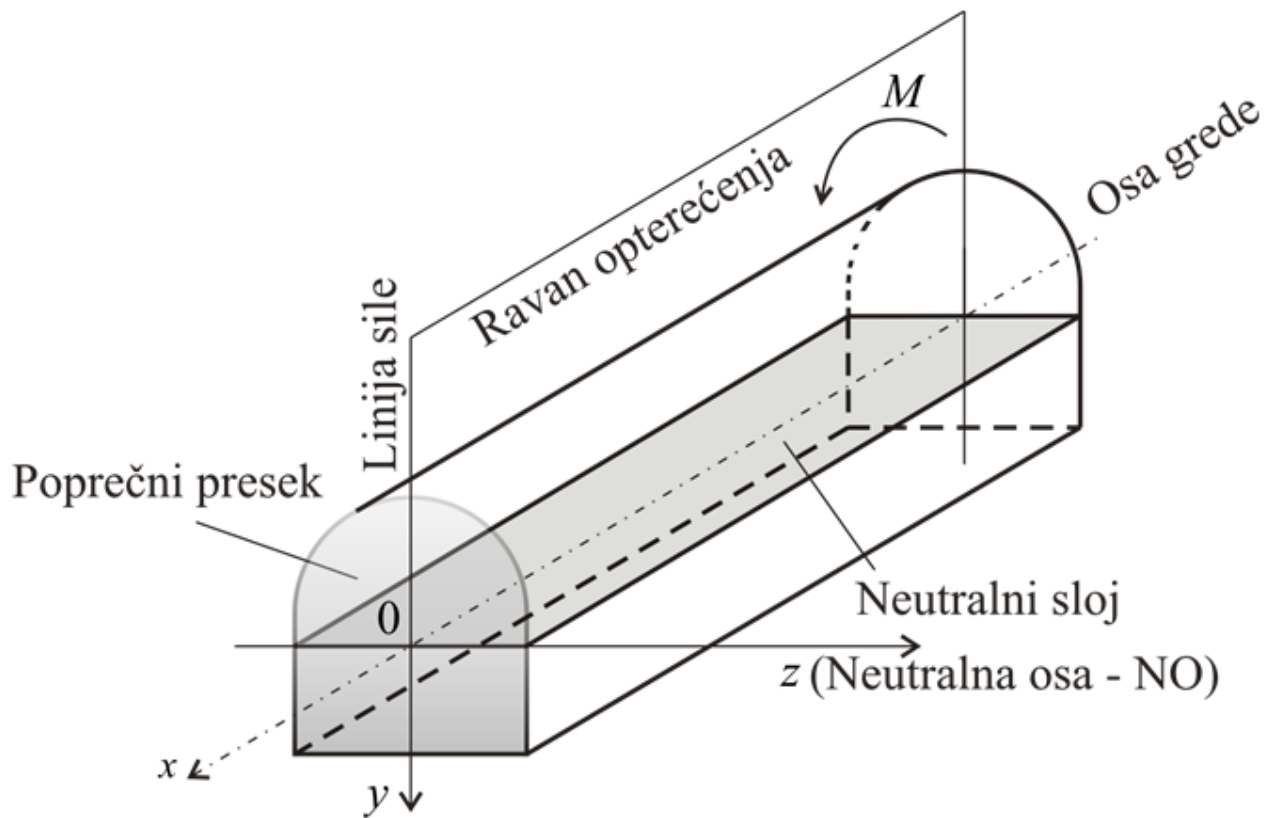
$$T = 0, \quad N = 0, \quad M \neq 0$$

Čisto savijanje

- Spregovi istog intenziteta, a suprotnih smerova deluju u vertikalnoj ravni koja prolazi kroz uzdužnu osu nosača Az
- Ova vertikalna ravan je **RAVAN SAVIJANJA**
- Horizontalna osa u ravni koja sadrži uzdužnu osu, a upravna je na nju (obeležena sa x) naziva se **NEUTRALNA OSA**

Čisto savijanje

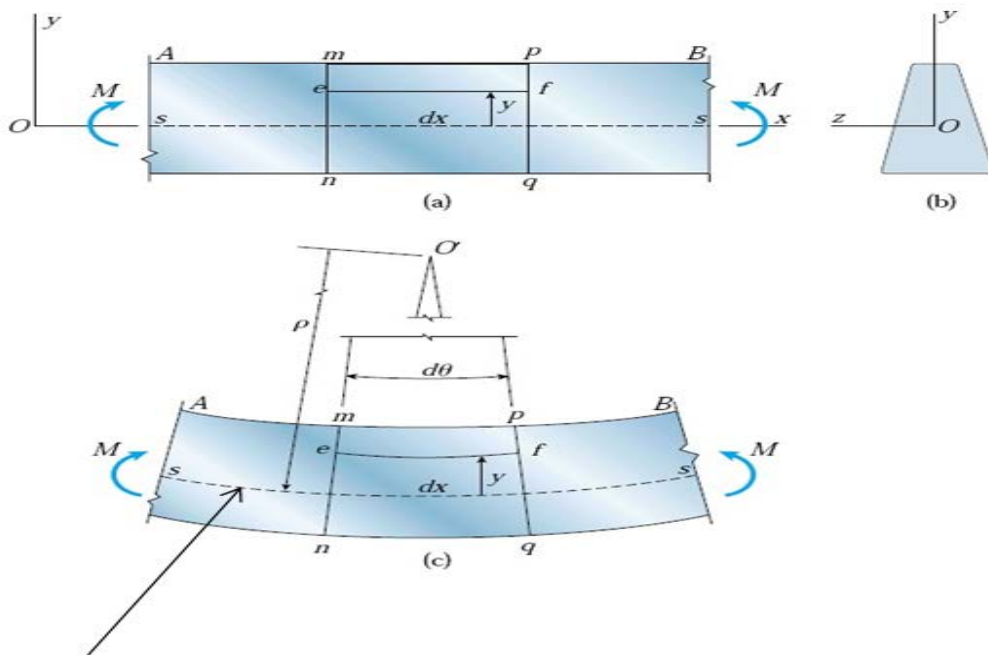
Čisto savijanje

- Deformacije grede pri čistom savijanju menjaju se linearno s udaljenošću od neutralne površine.
- Uvodimo sledeće pretpostavke:
- Tačke koje se nalaze u ravnima upravnim na osu štapa pre deformacije ostaju i posle deformacije u ravnima upravnim na deformisanu osu štapa - hipoteza ravnih preseka (Bernulijeva hipoteza).
- Podužna vlakna ne dejstvuju jedna na druge,
- Jedna od glavnih centralnih osa inercije leži u ravni opterećenja,

Čisto savijanje

- Ako se posmatra prosta greda koja je opterećena spregovima sila nad osloncima. U zavisnosti od smera spregova sila, jedna vlakna se izdužuju, a druga skraćuju.
- Kako je prelaz od izduženih ka skraćenim vlaknima kontinualan, unutar grede mora da postoji sloj vlakana koja ne menjaju dužinu, ali se deformišu. Njihova dilatacija je jednaka nuli.
- Ova vlakna se zovu neutralna vlakna i ona obrazuju neutralnu površ ili tzv. neutralni sloj.
- Savijena osa štapa, koja je presek neutralne površi i ravni opterećenja, zove se elastična linija.

Čisto savijanje

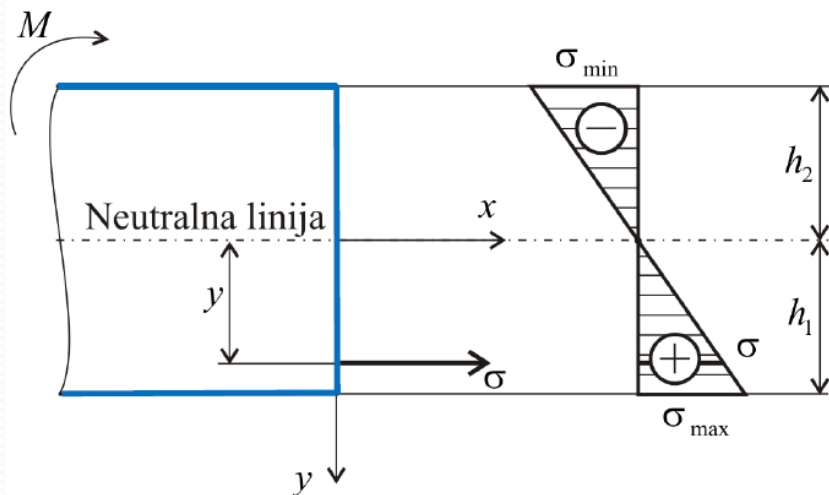

Neutralna površina – s profilom se seče u neutralnoj osi ($rdq=dx$)

Čisto savijanje

Ekstremne vrednosti normalnog napona se javljaju u tačkama koje su na najvećem rastojanju od neutralne ose:

Dijagram normalnog napona u poprečnom preseku štapa pri čistom savijanju

$$\sigma_{\max} = \frac{M}{I_z} y_{\max}; \quad \sigma_{\min} = \frac{M}{I_z} y_{\min};$$

$$\sigma_1 = \sigma_{\max} = \frac{M}{I_z} h_1 = \frac{M}{W_1};$$

$$\sigma_2 = \sigma_{\min} = \frac{M}{I_z} h_2 = \frac{M}{W_2}$$

$$W_1 = \frac{I_z}{h_1}$$

$$W_2 = \frac{I_z}{h_2}$$

**Otporni momenti
preseka u odnosu
na krajnja vlakna
[cm³]**

Čisto savijanje

Prva jednačina savijanja

$$\sigma = \frac{M}{I_x} y$$

- Normalni napon u nekoj tački poprečnog preseka σ
- M – moment sprega
- I_x – aksijalni moment inercije površine za tu osu
- y – udaljenost posmatranog vlakna od ose

Čisto savijanje

Prva jednačina savijanja
pokazuje da:

$$\sigma_z = \frac{M}{I_x} y$$

- Normalni napon u nekoj tački poprečnog preseka proporcionalan je napadnom momentu M savijanja i udaljenju y od neutralne ose
- Normalni napon je obrnuto proporcionalan momentu inercije poprečnog preseka za neutralnu osu I_x koja se poklapa sa *težišnom osom*

Čisto savijanje

Druga jednačina savijanja

$$K = \frac{1}{R_k} = \frac{M}{E \cdot I_x} = \frac{M}{B}$$

- K - krivina elastične linije
- M – moment sprega
- I_x – aksijalni moment inercije površine za tu osu
- E – modul elastičnosti
- $B = E \cdot I_x$ – krutost savijanja grede
- R_k – poluprečnik krivine

Čisto savijanje

Promena transverzalne sile i momenta savijanja duž podužne ose nosača:

- U svakom poprečnom preseku imamo odgovarajuću transverzalnu silu
- U svakom poprečnom preseku imamo odgovarajući moment savijanja.
- **Transverzalna** sila izaziva **smicanje**
- **Moment savijanja** izaziva **savijanje** nosača oko poprečne težišne ose

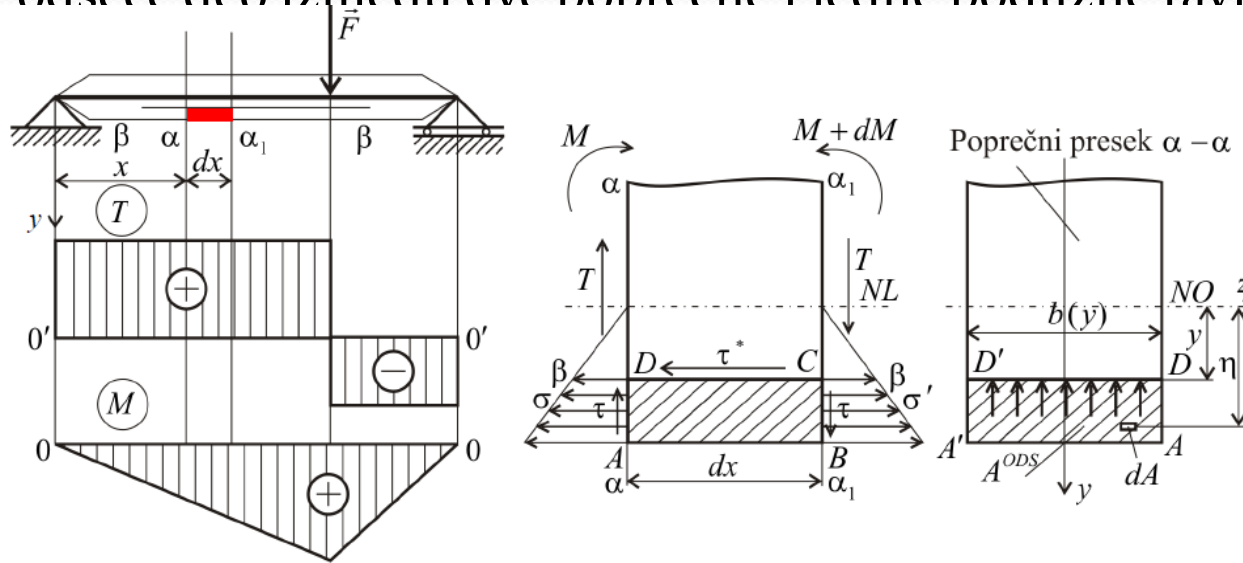
Čisto savijanje

Jednačine savijanja važe i kod savijanja silama i moraju biti ispunjeni uslovi:

- Da neutralna linija prolazi kroz težište svih poprečnih preseka
- Da je neutralna osa težišna osa poprečnog preseka
- Da je neutralna osa, osa simetrije poprečnog preseka tj. glavna centralna ose inercije preseka.

Čisto savijanje

Po Metodi preseka se iz grede izdvoji elementarna prizma ABCD tako što se odseče deo između dve nonprečne i jedne podužne ravni.

Metoda preseka - raspored komponentnih napona

Čisto savijanje

- Veličina tangencijalnog napona je direktno proporcionalna veličini transverzalne sile u datom preseku i statičkom momentu odsečene površine poprečnog preseka za neutralnu osu, a obrnuto proporcionalna aksijalnom momentu inercije poprečnog preseka za neutralnu osu i širini poprečnog preseka b paralelnoj neutralnoj osi, a na rastojanju y od nje.

$$\tau = \frac{T S_Z^{ods}}{I_Z b(y)} = \frac{T S_{N.O.}^{ods}}{I_{N.O.} b(y)}$$

- treća glavna jednačina savijanja
(formula Žuravskog)

Čisto savijanje

- Odsečena površina predstavlja površinu poprečnog preseka koja se prostire od vlakana u kojima se traži napon i dalje od neutralne ose. Najveći tangencijalni napon je u poprečnom preseku u kome je najveća transverzalna sila i u vlaknima poprečnog preseka. Odnos $\tau = S_{N.O.}^{ods} / b(y)$ je odnos

